

Pren
de subscripció:
4'50 ptes. l'any
Ha número:
20 cts.

Torroella de Montgrí, 18 de març de 1923

Redacció i
Administració:

≡ **Ateneu**
Montgrí ≡

D'alt interès

En el número 157 d'**Emporió** tractàvem d'un interessantíssim assumpte, el qual mereix l'atenció de tots els amics de Torroella i de l'art Musical. Una ploma destra d'un vident ha coincidit amb nosaltres, i això ens anima per a rependre la campanya, esperant que l'Ajuntament, les societats i nostres representants, ens ajudaran per a lograr que Torroella no sia oblidada en tractar de organitzar l'ensenyament musical a l'Empordà.

L'història de nostres cobles és prou per a lograr que se'ns faci justícia si sabem fer-nos escoltar. També demanem l'agud dels esperits selectes com el de «Flaviol», del qual ens honorem reproduint en lloc preminent l'article notable.

PER LES NOSTRES COBLES

UN PROJECTE

Els observadors que segueixen de prop les activitats artístiques de les nostres cobles de sardanes, hauran tingut ocasió de notar un fenomen, les conseqüències del qual, es faran sentir tard o de jorn. Avui aquest fenomen comença ja a fer sentir els seus efectes. Em refereixo a l'estat precari que s'observa en el terreny del foment i continuïtat de les cobles empordaneses quant al seu esdevenidor i desentrotllament que pugui respondre amb plenitud als requeriments de les aficions sardanístiques cada volta més fermes i poixants a Catalunya.

Durant la meua estada estiuenca a l'Empordà, he tingut diferents oportunitats per

a escoltar pianys de recança emesos per professors de cobla, que es podrien condensar així: Es un fet que manca l'afició o la inclinació del jovent que puja en els pobles empordanesos a aprendre de tocar instruments de cobla al revés del que succeïa en altres temps que es considerava el ofici de música com a complementari del mitjà fonamental a que es dedicava el jovent per a guanyar-se la vida.

Avui degut al nou mecanisme econòmic del món postguerra, aquell jovent menyspreua l'ofici de músic perquè els sous que guanya fent qualsevol ofici industrial o agrícola, no li fa sentir la necessitat de fer qualche sacrifici per a cercar un quefer complementari que l'ajudi a guanyar-se millor la vida.

Aquest estat, naturalment, conspira contra el desenvolupament normal de les cobles, avui necessari perquè la demanda d'audicions cada jorn va d'augment. En diferents indrets de l'Empordà on encara hi ha bones cobles, he sentit afirmar, amb fonament, que aquestes viuran ineutre visquin els elements que actualment les componen, però que estan destinades a desmillorar, i fins a desaparèixer un dia o altre no llunyà per manca d'aprenents que sentin estímuls d'ésser músics.

Aquest estat havia d'ésser sentit pels que formaren aquell projecte patrocinat per la Mancomunitat i altres entitats, quan tractaren de crear certs limitats focus d'ensenyament, mena de petits conservatoris o escoles musicals, per a fomentar l'ensenyament d'instrucció per a cobla.

Sembla que aital projecte va fracassar per efecte de dualismes locals, perquè foren diverses les localitats empordaneses que

aspiraven centralitzar aquesta mena d'escola musical.

Vist, doncs, per la experiència, la dificultat que presenta el fet d'harmonitzar aspiracions i satisfer preferències, i tenint sobretot en compte que el que convé en primer terme és donar facultats des d'un caire absolutament pràctic perquè el jovent dels pobles pugui rebre intrucció musical sense sacrificis personals i econòmics, crec que s'imposa enfocar la creació d'aquestes escoles o focus d'ensenyament des d'un altre punt de vista més ample.

Centralitzar aquest ensenyament en dos o tres pobles importants de Catalunya no s'ha de evitar als deixebles homogeneïtat i la despesa que representaria rebre traslladar-se de lloc per anar a Més que amb la freqüència necessària. vindria fracassar així les escoles, conen els indrets i les arreu de Catalunya, portància i estarem la seva tradició, im- ésser focus d'ensenyament actual, podrien les necessitats locals i automàtic per marcats.

Així ens trobaríem que per establerta avui una bona cobla a on hi ha es formaria a la seva ombra propi un planter de deixebles.

Manera de realitzar-lo? Es clar que l'impuls moral i econòmic hauria de sortir de la Mancomunitat com a representant dels organismes administratius de Catalunya. I aquest impuls hauria d'ésser re-fermat pels Ajuntaments.

Mal comptades, hi ha a Catalunya una dotzena de bones cobles, i entre els pobles que representen podríem anomenar Cassà de la Selva, Figueres, La Bisbal, Olot, Derelada, Pla de Bages, Sant Feliu de Guixols, Santa Coloma de Farnès, Torroella de Montgrí, Barcelona, Girona.

Doncs bé. Un pressupost anual d'unes 25.000 pessetes, per exemple, distribuïnt per a subvencionar les capacitats de les dites cobles amb el fi de crear petites escoles d'ensenyament musical local i gratuït, podria brotar un bon planter de nous mú-

sics de cobla per arreu. En el ben entés que una part de la quantitat pressupostada, per exemple, una tercera part, hauria d'anar a càrrec de l'Ajuntament respectiu de cada poble afavorit per l'escola.

Crec que aquest és l'aspecte més pràctic de l'assumpte, i és l'única manera de poder fomentar aquesta mena d'ensenyament local en els nostres pobles, car, del seu conreu, depèn l'esdevenidor sempre poixant de la nostra gran dansa popular, ensemps que el refinament de la cultura dels nostres músics de cobla, necessitat, aquesta darre-ra, que es fa sentir cada volta més, donat el progrés que s'observa en l'art de compondre sardanes.

FLAVIOL

Filosofies

Comentari endreçat a la mitja dotzena de joves que formen la delegació de Nostra Parla i a la vintena de noies del Pomell de Joventut «Genina».

En el curt interval d'unes setmanes, dues festes espirituals a Torroella! La Festa de la Parla Catalana; la Festa dels Pomells de Joventut. A la majoria de vilatans, aquestes dues Festes no'ls diuen res. I entre aquests que s'adonen d'aïtats solennitats només una dotzena d'esperits selectes, en capeixen tota l'importància. Abunden els cors virils—millor dit, baronius—que s'entusiasmen amb eleccions, amuntaments personals polítics, amb anècdotes pintoresques de poble: ànimes entelades amb el baf espanyolista de la política de campanar; abunden les mares i filles que es daleixen en la cacera d'esposos, i per posar-se a la avantguarda de les modes. Però els idealistes, els abrindats d'amor a la Pàtria, lliure i culta, els cors temenils, de fineses suprasensibles, son l'escepció, la silenciosa minoria de Torroella, Fenícia encara, que ha percebut els guanys de la

guerra europea, però no n'ha sofert el vèrtic renovador de les petites nacions.

Com és, doncs, que en el miting de la Llengua Catalana, hi hagués molta assistència i molts aplaudiments? I jo responc que no era precisament l'amor patriòtica, pura i abstracta, la que empenyia la multitud saló endins, i un observador s'hauria adonat en els discursos, de què els aplaudiments només eren espontanis, nodrits i sincers en certes parrafades bèliques, i de que l'íntegre i profund catalanesc, en Bofill i Matas, i el mateix secretari de Nostra Parla, eren figures decoratives i de segon terme per aquella munió d'homes, amable i correcta, això sí, però ni xic descenirada, poc disposada a percebre el subtil perfum de fraternal i patriòtica amor de l'homenatge.

No obstant, cal sovintejar les festes d'aquesta mena. Rebem amb palmes i llorers als organitzadors de la Gran Festa dels Pomells de Joventut, que les noies del Pomell «Gemma» i els directors de l'Escola Dominical preparen per el dia primer d'abril vinent: Festa de Pàtria, Festa d'amor, Festa de desvetllament espiritual. Una alevada d'aire purificador: una altra visita de conçol que els idealistes exilats a la Fenícia, rebràn d'alguns germans europeus portadors de civilització.

Tan de bo que, per un miracle, la solemnitat que's prepara es convertís en fort batec espiritual de les multituds; encara que aital manifestació viugués a contradir la meua tesi de que els Fenicis no poden tenir esperit perquè pertanyen a un tipus transitori qui no té el cervell apte per a formar els conceptes de metafísica i progrés. Que triomfi a Fenícia la cultura; i no m'importa que s'enfonzi mon prestigi científic.

LUCIANUS

Geografia general

per Miquel Santaló Polvorell

Les màquines de la acreditada casa Dalmau Pla de Girona acaben de donar-nos una de ses més belles produccions: la Geografia General de Miquel Santaló, professor de Geografia a la Normal de Mestres de Girona.

Santaló és un lluitador; per son únic esforç ha obtingut el lloc envejable que ocupa; mes no l'ha aconseguit l'èxit: son llibre ho prova.

Santaló es fill d'un petit i no llunyà poblet empordanès: per aixó i perquè son cas es exemplar i perquè l'obra s'ho val ens cal parlar d'aquest interessant llibre.

No cal cercar en aquest una Geografia a l'antiga usança, una Geografia merament descriptiva dirigint-se sols a la memòria sens esperonar l'intel·ligència; ni tampoc una Geografia en música a tall de Reclus —gran i admirable geògraf—, sino una Geografia científica apel·lant a la observació i a la pensa.

Santaló ens mostra la nova tendència que a fora han tingut tan eminents conreadors com Ratzel, el meritíssim, tendència que ens considera la terra com una cosa vivent, transformant-se sois el domini de raons astronòmiques i geològiques, i cerca les lleis d'aquest regisme.

Aquesta tendència i ara En Santaló amb ella, ens posa en el camí de les més atractives recerques, conduint-nos per formosos viaranyos cap a la Geografia humana tan sug·gestiva com era glaçada i enutjosa aquella vella i encarcerada Geografia dels noms i dels nombres.

La Geografia d'En Santaló és quelcom ponderat: res hi sobra i tot hi és en son lloc; emprò si haguéssim d'escollir en vistes a la utilitat triaríem ses indicacions bibliogràfiques, el sucós tractat de Fisiologia terrestre i sa iniciació a la Geografia regional.

Si l'obra es per a tothom recomenable

per a nosaltres té un especial atractiu: hom sap la diferència que's troba sempre entre la realitat i la millor descripció; de vegades s'estudia un cas l'exemple del qual es davant nostre: hom no'l veu i si hom el sospita queda en la sospita. En Santaló ens aparta en gran part, aquest gros inconvenient il·lustrant-nos amb exemples escollits a casa nostra.

Així hi hem vist Cala Nansa i les Cambres de la nostra costa i la Foradada (de la costa Torroella i no de la Escala amic Santaló) i un exemple de plegament en les pissarres siluriques de Culera, i una secció en llargada del Ter, i els tombols del Montgrí i d'Empuries. Imagineu amb quina fruïció hem admirat l'encert d'aquesta tria.

L'obra d'En Santaló farà un gran bé al Magisteri, al qual va destinada, i sobretot als normalistes, si saben buscar-hi l'estímul per a ses ambicions d'homes d'estudi que'ls ofereix la Geografia regional que en l'obra es planeja.

Amb la felicitació que dirigim calurosa i coral a l'autor, cal afegir hi la que es mereix la casa editora, la qual presentia un treball acuradíssim, digne del llibre.

Que un i altres vegin l'augment de son lloable esforç, per tal de fruitar noves i tan valioses produccions com aquesta de que venim de parlar.

P. BLASI

Comunicat

Sr. Director de EMPORIÓ.

Amb el major interès preguem a vostè tinga la bondat d'acollir a les planes del periòdic de sa digna direcció el següent comunicat:

Diumenge passat el primer *team* del «Clup Deportivo Montgrí» va traslladar-se a La Bisbal per a jugar un partit amistós amb el de l'«Unió Sportiva Bisbalenca».

L'encontre havia despertat un interès molt gran.

El públic vibrava d'entusiasme. El joc era dur, exaltador però es mantenia sempre amb la major noblesa. Si el temps no hagués sigut tan ingrát, millor dit, si la tramuntana no hagués vingut a dificultar la tècnica de joc d'un altre bàndol, a ben segur que hom hauria registrat un partit en extrem interessant.

Finí la primera part havent entrat dos *goals* l'«Unió Sportiva Bisbalenca».

En reanudar-se el partit, bentost es posà en evidència la parcialitat de l'àrbitre, procurant de totes passades fatigues als nostres jugadors a fi de què l'empat no fos assequible. Suara els blanc-blaus actua ven amb vent favorable havent entrat dos *goals* en curts moments per un altre l'«Unió Sportiva Bisbalenca» i fou aleshores quan el senyor Bofill de Palafrugell, no res menys, la vila germana a la qual amb motiu d'una intensa relació esportiva hem establert nous vincles d'afectuosa consideració i fonda simpatia, s'entregà a tota mena d'excessos.

El Sr. Bofill, que actua d'entrenador dins de l'«Unió Sportiva Bisbalenca» sobrepassà els límits de la prudència negant-se tossudament a marcar un *corner* que ell mateix el reconeixia com a tal, però que no li donava la *gana* (paraules textuais) de declarar que era *corner* per el sol fet de que un equip torroellenc l'havia anunciat als seus amb la natural satisfacció. Davant d'aquest atropell intolerable l'equip Montgrí va retirar-se del camp molt abans de finir el partit com a protesta de la reprovable actitud adoptada per el referée.

Ço és lo que hem cregut convenient de fer públic per a evitar falses interpretacions.

Per l'«Unió Sportiva Bisbalenca», per els seus jugadors sentim i professem les mateixes afeccions i idèntiques deferències. La seva actitud en el partit de diumenge no podia pas ésser més noble, per això publicament la reconeixem.

Per el referée, per aquell senyor Bofill

de Palafrugell, junt amb la més enèrgica protesta, la comisseració de veure'l esclau de tot ço que l'esport, el veritable sport, ne resta més allunyat.

Grans mercès, senyor Director, per l'atenció vostra.

La Junta Directiva
del «Club Deportivo Montgrí».

D'Espectacles

TEATRE JOLI

Continua actuant amb èxit en aquest teatre, la companyia de sarsuela dirigida pel senyor Picher. Una de les obres representades que ha obtingut més bona acollida fou «La Dogaresa», la interpretació de la qual va ésser per cert ben notable. El públic eixí del teatre altament satisfet. Amb obres semblants, amb decorat propi i amb la tasca refinada d'aquella nit, és la manera de consolidar el bon nom d'aquesta companyia. En canvi el diumenge passat ens donaren un programa, que no direm que sigués del tot mancat de valor teatral, però sí que donà lloc a posar en evidència que l'artista s'empetiteix granment quan te de moure's dins d'un marc atíquat i ademés es presenta sense un estudi acabat de son comés.

Recomanem doncs a aquets artistes que procurin esquivar certs recursos poc recomanables i ensemps que'ns donin obres de més bon gust i sobre tot ben preparades; fent-ho aixís es veurant cada dia més favorescuts pel nostre públic, que com hauran pogut notar espera sempre ocasió d'aplaudir-los i elogiar los.

PALET

IRIDOL VINTRO

calma tot seguit el MAL DE CAIXAL

Venda: Farmàcies Pou i Garcia. — Torroella de Montgrí.

NOTICIES

Accident. — Dies passats caigué la cornisa que s'estava construint en el nou local de les escoles.

La cornisa arrastrà la bastida on es trobaven alguns obrers.

El paleta Joaquim Passarrius s'estimbà causant-se ferides que per veritable miracle no foren de greus resultats car el ferit pogué aixecar-se al cap de dos dies.

Bella ofrena. — Hem vist un escut artísticament brodat per la gentil senyoreta Na Josepa Batailler, la qual n'ha fet ofrena al Club Montgrí.

L'escut ostenta el castell del Montgrí sobre el camp de les quatre barres.

Desitjem que'ls jugadors honorin com se mereix el bell donatíu que serà d'ara endavant la seva divisa.

El temps. — El març, marçot ha entrat amb les seves entremaliadures, oferint una varietat ben poc recomenable. No hi han mancat les varietats de pluja, emprò no el suficient per a satisfer les ansies de la classe terrassana la qual espera el ruixat com els jueus esperen el Mesies.

Benvingut. — Després de una llarga absència ha retornat entre nosaltres el volgut col·laborador d'Emporiòn En Pere Climent.

Ha sojornat molt temps a l'Àfrica d'on retornà venturosament i en bon estat de salut.

Saludem efusivament al bon amic i desitgem que una inecabable ventura el compensi de les engunies i de l'enyorança que sofrí en terres africanes.

¡Benvingut!

Defuncions. — Ha mort a Torroella el conegut industrial i músic En Josep Pargas.

A sa família l'expressió de nostre condol.

—També ha mort Mossèn Fco. Bernat,

beneficiat d'Ullà que feia anys residia a Torroella.

A. C. S.

Nou auto. — L'Administració de Carruatges d'aquesta vila, ha adquirit un nou auto, amb el qual es millorarà el servei públic cada dia més perfecte.

Nostre felicitació.

Nomenament. — Per a administrador de correus de Palafrugell, ha sigut nomenat nostre amic i subscriptor En Miquel Riera, el qual havia sol·licitat l'administració de Torroella quan es parlà de establir a nostra vila aquest sevei.

Naixement. — L'esposa de nostre amic i consoci en Francesc Salis ha donat llum un robust nen.

Nostre felicitació.

Casament. — Ha contret matrimoni, nostre volgut subscriptor En Josep Masaguer amb Na Josepa Torrent.

Felicitat per molts anys.

Reformes en l'enllumenat. Mereix un especial elogi el nostre Ajuntament per la notable reforma que ha fet en l'enllumenat públic.

No solament ha augmentat el nombre de bombetes pels carrers, sinó que ha adoptat un model més perfecte, el qual donarà esplèndids resultats, car té un escalent salva-bombetes i el pàmpol reflexa tota la llum al carrer.

Dels trenta llums que s'han posat nous, sols alguns són del nou model i això és a manera d'assaig. Cal esperar que davant dels resultats se generalitzarà l'ús de les noves bombetes i que s'en col·locarà en els llocs més vistosos ço és a l'entrada de la vila i a Forà Portal i al Passeig del Marquès de Robert.

Amb aquesta reforma que vindria a completar la lloable decisió dels nostres representants la vila anirà adoptant l'aspecte ciutadà que nosaltres preconitzem i del qual l'alcalde i els regidors actuals se'n mostren ardents defensors.

La reforma ha sigut molt ben rebuda.

Festa dels Pomells. — S'està fent activa propaganda per a que resulti molt concorreguda la Solemne Inauguració dels Pomells de Joventut que se celebrarà la Diada de Pasqua Florida que s'escau enguany el primer d'abril. Assistirà a la Festa el Sr. Josep M.^o Folch i Torres, Director dels Pomells de Catalunya. Han promès també llur assistència les nostres autoritats i distingides personalitats de Torroella i de fora. L'acte principal se celebrarà en el Saló Jove a les 3 de la tarda. Al vespre és probable que en el mateix local se posi en escena la *Xinella Preciosa*, rondalla escènica d'en Folch i Torres, acomodada a la secció infantil de l'Escola Dominical. Matí i tarda es ballaran sardanes a la plaça. També es cantarà una missa gregoriana per nodrida secció de joves d'ambdós sexes i desde el lloc destinat al comú dels fidels.

Un banquet. — Amb motiu d'entrar als 25 anys que En Josep Ramió perteneix a la importantíssima casa «Odeón» productora de discs i gramòfons, nostre bon amic fou obsequiat amb un esplèndid «lunch» en el restaurant Catalunya, en el qual hi va concurrer tot el personal de la casa.

En destapar-se el xampany, el director de l'«Odeón» va oferir el banquet, dedicant a nostre coterrani frases d'elogi i de la més alta consideració.

Felicitem coralment a l'amic Ramió i adés debem congratular-nos del triomf personal de tan bon torroellenc.

D'sport. — En el camp d'esports del Club Deportivo Montgrí venen celebrant-se importants partits de futbol.

Per a avui diumenge i demà dilluns se anuncien dos interessants encontres. El primer dia lluitaran el F. C. Armentera i Sant Pere F. C. els quals en camp neutral volen medir llurs forces. I per la diada de Sant Josep continuaran l'Unió Sportiva de Figueres (Reserva) i el Club Deportivo Montgrí.

No cal dir l'espectació despertada per aquests dos partits.

Associació Nostra Parla.—Dimarts passat es reuniren al local de l'Ateneu els elements organitzadors de la Delegació torroellenca que dintre poc va a constituir-se.

S'anomenà una comissió integrada per Mossèn Francesc Viver, Josep Castells, Eduard Geli, Rafel Bou i Lluís Ballester, la qual assenyalarà les personalitats més indicades per formar la Junta Delegada de la associació.

La remonta.—Enguany aquest servei ha començat més aviat que els altres anys. Els cavallis són sis, quais noms i raça és la següent:

Joyeux :	Portier, Norfolk, Breton,	13 anys
Kiffis	» » »	13 »
Senegal	» » »	5 »
Tampete :	Tiro, Breton,	4 »
Tarin	» »	4 »
Kausas :	Portier, Norfolk, Breton,	8 »

Aquest servei està encomanat a quatre artillers a les ordres del caporal Sr. Daniel Bachiller ja conegut de Torroella.

Les escoles de Bellcaire.—En la veïna població de Bellcaire s'han començat les obres d'edificació de les noves escoles. Aquestes quedaran magníficament instal·lades en el que fou palau dels Comtes d'Empúries, el qual serà sotmès així a una apropiada restauració, car els plans són traçats per l'intel·ligent arquitecte, cap de la Secció de conservació de monuments, D. Geroni Martorell.

Nostre felicitació a l'Ajuntament de Bellcaire.

Se ven un portal de fusta amb dos batents, en molt bon estat i a preu sumament econòmic.

Per més detalls dirigir-se a la redacció d'aquest periòdic.

Reunió general.—Avui a les 5 de la tarda es celebrà a l'Ateneu Montgrí la reunió general reglamentària, per a canviar la meitat de la Junta i tractar d'assumpes interessants. Es recomana l'assistència.

El cau.—En la propera vila de La Escala uns quants intel·lectuals escullits, bons amics nostres han constituït una societat denominada «El cau».

El plan que porten nostres bons amics és altament lloable i ve a coincidir amb el que nosaltres voldríem desenrotllar a Torroella. Per l'amistat i per la coincidència ens cal felicitar als ardis organitzadors de la vila germana desitjant-los molts èxits i llargs anys de vida.

La poda de les oliveres. Lliçó pràctica.—El Consell d'Agricultura de la Mancomunitat, atenent el prec de nostres agricultors, envià a Torroella uns experts podadors perquè donguessin una lliçó pràctica. I pràctica i eloqüent resultà l'ensenyança car els podadors palesaren una despesa admirable.

Aquestes són les més profitoses ensenyances i les més valioses conferències.

Desitgem que sovintegin i que nostres terrassans sàpiguen treure'n el profit degut. Es veritablement lloable l'obra que realitza nostra Mancomunitat.

Està per arrendar, el pis principal del Cafè-teatre Coll.

Dirigir-se a Pere Huguet.

Subhasta.—Pel 24 del corrent està anunciada la subhasta del pont sobre el Fluvià en la carratera de Corsà a Figuerès. El tipus de subhasta és de 124.433'08 pessetes, amb plaç d'execució fins el 31 de març de 1925.

GRAN FONDA L'EMPORDANESA

D' EN

JAUME TORNÉ

Passeig de la Duana, 4 : Tel. 4561 R.

(Al costat de l'Estació de França i Molls)

BARCELONA

Espaioses i còmodes habitacions per als senyors passatgers : Cuina excel·lent : Cafès i licors de totes marques : Oberta durant tota la nit.

PREUS ECONOMICS

Antiga Fonda COTOLIU

A càrrec de GIL PUJOL

Serveis a la carta : Pensions : Berenars
Respons : Vins superiors de la terra
Licors de les millors marques.

Carrer de la Porta Nova
TORROELLA DE MONTGRÍ

DR. NOGUER MORE

Dermatòleg, Sifiliògraf per oposició de
Hospital de la Santa Creu, de Barcelona.
CONSULTA A GIRONA : Sols el primer
dissabte de cada mes. Cort Real, 14, 1er.

Radium - Anàlisis d'Orina i Sang.

València, 200, pral. - Barcelona.

Imp P. RIBAS. — Representant a Torroella, EDUARD VIÑAS.

CHOCOLATES
PIERAY
CRUQUETTES
PÍDASE EN TODAS PARTES